

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXXII. Nonnulla de Divinis Officiis recitandis, & audienda Missa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

* C A P U T XXXII.

Nonnulla de Divinis Officiis recitandis, ꝝ audienda Missa.

I. **D**EUM nobis exemplar esse vitæ actiæ sex hebdomadæ diebus, quibus Mundum fabricavit; septimo autem quo ab opere creationis requievit, formam nobis & exemplum contemplatiæ perhibuisse, docet Philo Judeus in suo de Decalogo tractatu, ut sive laborantes, sive quiescentes Deum imitari studeamus, diemque septimum, quem Mundi Opifex cultui suo consecravit, religiosè sacræ precibus & meditationibus sanctis impendamus. Transacta vero veteris Legis nocte, atque illucescente novæ per Christum gratiæ luce, successit in locum Sabbathi subsequens feria, quæ in Evangelio nominatur prima Sabbathi, & in Apocalypsi dies Dominica, quæ Christianis ab omni opere servili feriandum est, & facris orationibus incumbendum, præsertim autem sacrostanto Sacrificio attendendum.

II. Obligatio de audienda devotè Missa diebus Dominicis, aliisque occurrentibus per annum festis, habetur de consecrat. dist. 1. cap. *Missa*, quæ duplex ab omnibus Christianis exigit officium, ut scilicet nisi ægritudine, aliove necessario impedimento distineantur, corpore intersint, & animo intenti sint, id est ne homo aliò divagetur voluntaria mentis distractione.

III. Queritur utrum Missæ auditioni satisfaciat, qui simul obligationi satisfacit Divini Officii recitandi, vel injunctæ à Confessario penitentiae precibus? Et quanvis negativam tueantur Sylvester & Angelus, longè tamen probabilius affirmant Toletus lib. 6. cap. 6. & quos allegat Authores, Adrianus, Medina, Cajetanus, Navarra, Sotus, Rosella, Armilla: item Suarez, Azorius, Lopez, Bonacina de Sacram. Euchar. disp. 4. quæst. nlt. num. 25. Graffius, Henriquez, Filliucius. Ratioque in promptu est, quia hic reperitur & corporis & animi præsentia, quæ ad Missam exigitur, quoties per devotas preces mens ad Deum erigitur, ut sit in recitatione satisfactoria penitentiae vel Divini Officii, cùm ad utramque obligationem una eademque attentio possit sufficere. Hoc idem pariter docent Adrianus tract. de satisfactione, quæst. 7. Medina tract. 2. de pœnit. injuncta, & Toletus lib. 6. cap. 6. num. 4.

IV. Queritur etiam, utrum Missæ audiendæ præcepto satisfaciat qui tempore celebrationis Missæ peccata sua confitetur sacramentaliter? Necessitate.

Kk 3 gativa

gativa pars mihi omnino placet cum Suarez & Azorio, quos sequitur Bonacina retractans suam pristinam opinionem affirmativam tract. de Sacram. Euchar. disput. 4. quæst. ult. punto 11. num. 26. Ratio est, quia quanvis Confessio sacramentalis sit actus religiosus, tamen talis actus cum colloquiis quæ sunt inter Sacerdotem & pœnitentem ad explorandas peccatorum circumstantias, aliam exigit attentionem quæ in Missa requiritur; attentio enim quam Missa requirit, debet esse per modum orationis, qualis non adest in perscrutandis culparum momentis & circumstantiis, & in dialogismis intervenientibus inter pœnitentem & Confessorium, & in prolixis narrationibus jurgiorum.

V. Quæritur tandem an satisfaciat qui duas Missæ medietates à duobus Sacerdotibus audit, ut si Ecclesiam ingressus inchoata jam Missa, consecrationi, & iis quæ subsequntur interfuit, deinde sequentem Missam usque ad consecrationem audit & discedit? Satisfacere affirmant Major, Navarra, Soto: hæret Toletus super non servato partium Missæ ordine, & super diversitate Sacerdotum, non quidem secundum speciem, sed secundum individuum: quæ diversitas cùm sit merè accidentaria, non videtur impedire adimplitionem præcepti, ut contingere etiam posset in Missa inchoata ab uno Sacerdote, qui provectus usque ad Canonem incidit in delinquum, aut moritur, quæ unum & idem sacrificium constituit cum prosequione quæ per succedentem alterum Sacerdotem fit, à quo Sacrum inchoatum perficitur. Nec dubium est quin is qui utique parti sub duobus Sacerdotibus interfuit, audienda Missa præcepto satisfaciat. Quapropter ipse Toletus opinionem illam Majoris, Navarræ & Soti, quos allegavit, judicat esse probabilem. Bonacina verò num. 13. cum aliis quos ibi citat Authoribus hunc scrupulum aufert.

V I. Satisfaciunt pariter qui Sacro inservientes discedunt ut deferant thus, vinum, aquam, hostiam, candelas, vel quid simile. Toletus loco cit. & alii.

V I I. Disceperatur inter Summistas, quænam pars Missæ omessa pertinet usque ad mortale peccatum? Et quanquam diversi diversa sentiant, communior tamen & probabilior sententia est docentium, omissionem auditionis à principio ulque ad Epistolam exclusivè, non esse partem notabilē; sed si ipsa quoque omittatur Epistola, neque ulla excuset necessitas, materiam esse mortalis delicti. Ita censent Tabiena, Navarrus, Suarez, Graffius, Henriquez, aliquie quos citant & sequuntur Toletus lib. 6. cap. 7. num. 4. & Bonacina dicta disp. 4. quæst. ult. punto. 11. num. 16. Nonnulli tamen cum Sa & Bartholomeo ab Angelo, materiam notabilem non ponunt nisi ab initio Evangelii.

V I I I. De privata Missæ celebratione temporibus Officiorum Chori, Panormitanus in cap. *Cum olim*, de sent. & re judic. num. 6. Azorius part. 2. lib. 3. cap. 11. quæst. 19. Augustinus Barbosa ad Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. num. 57.

num. 57. Bonacina tract. de his quæ ad Divini Officii recitat, pertin. disp. 2, quæst. 5. punct. 3. §. 4. num. 1. Riccius in Prax. distrib. decis. 492. num. 2. ubi etiam allegat decretum Sacrae Congreg. Cardinalium, aliquæ Canonum periti docent unanimes, Canonicum celebrando Missam in Ecclesia propria lucrari non posse distributiones ejus Officii quod tunc in Choro canitur, nisi hoc fiat ex rationabili causa approbata à Præfectoro, putâ ob supervenientem advenarum Processionem, aut sublimis dignitatis personam. Et perniciosi quidem exempli foret, si laborantibus in Choro destinata stipendia, prætextu Missæ quæ in aliam horam remitti posset, alio transferre fas esset, cum publici cantus diminutione, propter quem distributiones diariæ sunt institutæ.

I X. Præcipit verò Clericis Officio Divino astrictis Concilium IV. Lateranense Generale, sub obligatione sanctæ obedientiæ, ut Divinum Officium nocturnum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, studiosè celebrent pariter & devotè. Ita cap. Dolentes, de celebr. Miss. Devotio porro nulla est sine animi attentione: frustra verò quis opposuerit Ecclesiam nihil præcipere de internis; quandocumque enim exterior præcipitur actus secum involvens actum aut dispositionem interiorem, illa interior actio eodem præcepto continetur. Atque ita dum mandatur recitatio Divini Officii, non alteri mandatur quām ut actus religiosus, seu ut oratio in Deum directa. Similiter lex annuæ confessionis obligationem complectitur actum internorum penitentiarum, sine quibus sacrilega esset ejusmodi apud Sacerdotem confessio. Præterea dum jubet conferri aliquod Sacramentum, intendit ut minister necessarium adhibeat animi intentionem, exeratque actum humanum ac liberum, non autem elusorium aut belluinium, qualis esse possit hominis ebrii, aut amentis vel impii, prorsusque ab Ecclesiæ intentione alieni.

X. Triplex distingui solet intentio, scilicet actualis, quâ re ipsa mens cogitat eodem momento quo actus producitur externus: virtualis, quâ homo liberè actum exercit exteriorem in virtute deliberationis quæ præcessit, ut cùm quis ex vi præcedentis decreti proficisciendi Massiliam itineri se accinxit, etsi proficiscendo in alias res distrahatur, neque de Massilia cogitet: & habitualis, quâ homo ex habitu repetitis actibus aut aliter acquisito aliquid agit. Habitualis attentio neque humana verè est, neque rationem sequitur, neque sufficit ad ullum Officium: ut si quis ex habitu pridem acquisito ebrius aut mente captus baptizaret, aut si noctambulus dormiens aliquid de Canonicis Horis recitaret. Actualis autem, aut virtualis sive attentio, sive intentio, sufficere seorsim ac singulæ possunt sive ad Sacramentorum, sive ad Officiorum & Orationum Divinarum ministerium. Actualis attentio habetur si quis actu exercito advertat ad verba ipsa, vel ad sensum & intelligentiam verborum, vel ad Deum ipsum aut ad Divina Mysteria. Virtualis attentio ea est, quæ ex ea, quæ paulo

ante

antè præcessit, deliberatione actuali movetur, tametsi cogitatio illa actualis interrupta mox fuerit superveniente indeliberata distractione animi ac divagatione mentis. Hoc enim commune habent agentia naturalia cum moralibus causis, ut operentur non solum immediatione, ut vocant, suppositi; ut quum ignis agit in lignum sibi conjunctum mutuo contactu; sed etiam immediatione virtutis, ut si quis lignum haud procul distans calefaciat, aut si stupas consumat modico intervallo distantes. Ita etiam causa morales suam promovent virtutem ad aliquos distantes effectus; sed tamen limitatam habent suæ activitatis circumferentiam, ut neque ignis in remotiora subiecta quidquam possit operari, neque expresa intentio animi pertingere queat multiplices, aut nimium diuturnas remotas interruptions & intercapedines: quas animadvertens quisquis Orationi vacare studet, pristinam debet intentionem revocare, ne hac indignantis Dei voce notetur: *Populus hic labii me honorat, cor autem eorum longe est à me.*

X I. Istud quoque tenendum, eos qui sunt simul Canonici & Consiliarii Curia Parlamenti, dum Curiæ intersunt jurisdicitione fungentes, potiri quidem suarum fructibus Præbendarum, sed privari distributionibus que solis reservantur Clericis qui Divinis interflunt Officiis. Verumtamen temporibus quibus vacat Curia, possunt Regii Consiliarii canendo in Choro distributiones lucrari. Ad hæc confirmanda jura multa congerunt Supremæ Parisiensis Curia judicia Louetus ejusque Scholastæ Brodeus lit. C, num. 24. Simile quid observatur circa Regiæ Capellæ Cantores, qui postquam servitii sui vices compleverint, ejusque scriptam attestationem retulerint, nisi quamprimum ad Ecclesiarum residentiam, quarum Præbendas possident, revertantur, amittunt illarum fructus, quibus tamen potiebantur quandiu præfixis sibi vicibus Regiæ Capellæ inservierunt, juxta Edictum Melodunense anni 1580. Regiæ Capella Regem quocumque ierit sequitur. Sancta vero Capella Parisiis affixa est.]

LIBER